

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LVIII. — Izdan in razposlan 29. dne aprila 1916.

Vsebina: (Št. 114—117.) 114. Ukaz o ustanovitvi vojne zveze industrije platna. — 115. Ukaz, s katerim se ustanavljajo najvišje cene za lanene preje (line-preje) in hodne preje (tow-preje). — 116. Ukaz o poizvedovanju zalog lanenih stebel, izdelanega lanu in lanenih kodelj ter lanenih prej (lanenih, hodnih in odpadnih prej) in o omejevanju podelovanja izdelanega lanu in lanenih kodelj. — 117. Ukaz o poizvedovanju zalog platnenega blaga ter o omejitvah podelovanja in razpečavanja lanenih prej (lanenih, hodnih in odpadnih prej) in platnenega blaga.

114.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 26. aprila 1916. l.

o ustanovitvi vojne zveze industrije platna.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Pripadniki zveze.

Vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem lanenih prej (lanenih, hodnih prej in prej odpadkov) in z njih podelovanjem, pripadajo vojni zvezi industrije platna.

Vojna zveza ima svoj sedež na Dunaju.

Podjetja, pri katerih obsega izdelovanje ali podelovanje lanenih prej le del obrata, so glede tega dela obrata pripadniki zveze. Za obrate in podjetja, ki se ustanové, dokler velja ta ukaz, se prične pripadnost k zvezi z dnem pričetka opravlja.

Gledé uveljavljanja pravic, ki se podajajo iz pripadnosti k vojni zvezi, je merodajen način in obseg izdelovanja posameznih obratov pred izbruhom vojne.

O pripadnosti k zvezi odloča v dvomnih primerih trgovinski minister po svobodnem preudarku, zaslišavši vodstvo zveze.

§ 2.

Namen zveze.

Naloge vojne zveze so:

- a) voditi natančen pregled o delovnih razmerah in obratnih uredbah podjetij, ki prihajajo v poštev, poizvedovati o zalogah, izdelovanju in razpečavanju, ako treba, s sodelovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih zbornic;
- b) razdeljevati lan in preje, da se, kolikor mogoče, gospodarsko porabljajo množine, ki so vsakočasno na razpolaganje; pri tem so, dokler traja vojna, merodajni interesi vojaške uprave;
- c) svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo naročila;
- d) staviti predloge, kadar se določajo cene;

e) sodelovati ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo industrije platna, zlasti pri vseh naredbah, da se uravna in pospeši izdelovanje ter uvoz in izvoz, pri izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, pri naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči trgovinski minister to zvezi; pri tem se bo trgovinski minister, dokler traja vojna, dogovarjal z vojnim ministrom.

§ 3.

Pravno svojstvo zveze.

Zveza je juristična oseba. Na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 11). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden namestnikov.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Pripadniki zveze morajo, kolikor mogoče, pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih izpolnjevanje. Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, tudi odredbe gledé prispevanja k stroškom poslovanja, in morajo dajati vsa potrebna pojasnila za njih pripravljanje in izvrševanje. Nadalje morajo dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni uradni organi, ki jih postavi trgovinski minister in, dokler traja vojna, tudi vojni minister, in ki morajo poročati trgovinskemu ministru, oziroma vojnemu ministru o tem, kar opazijo.

§ 5.

Mesto za zglašanje potrebščine.

Zvezi je pridržano mesto za zglašanje potrebščine za obrtniške in industrijske porabnike lanu in iz njega narejenih izdelkov, ki so izven zveze.

Obseg in način poslovanja tega mesta določi trgovinski minister.

§ 6.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni odbor (vojni odbor),
- b) zvezno vodstvo.

§ 7.

Zvezni odbor.

Zvezni odbor je sestavljen iz zastopnikov predilcev lanu in tkalcev platna, ki jih volijo pripadniki zveze iz vsakih po šest, ter iz nadaljnjih šest udov največ, ki jih imenuje trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom — izmed pripadnikov zveze.

Pripadniki zveze volijo oznamenjene zastopnike tako, da skličeta društvo avstrijskih predilcev lanu in društvo avstrijskih tkalcev platna na Dunaj po en občni zbor vseh predilniških interesentov, oziroma tkalskih interesentov, ki delajo v svojem obratu najmanj na 20 statvah, privzemši druge industrijske konsumente lanene preje; na teh občnih zbore se volijo ti zastopniki z navadno večino glasov navzočih. Pri tem ima vsako podjetje en glas. Pravico glasovanja more izvrševati le podjetnik sam ali pooblaščen nameščenec njegovega podjetja.

Trgovinski minister more iz javnih ozirov, zaslišavši zvezni odbor, izjaviti, da je ud izgubil svojo službo, ter tudi zaukazati popolno novo volitev odbora. Ako se voli odbor na novo, se morajo tudi udje v zmislu prvega odstavka tega paragrafa imenovati na novo. Dotlej da se izvrše nove volitve in nova imenovanja, poslujejo dosednji udje odbora.

Ako izstopi voljen ud, je v 4 tednih opraviti nadomesno volitev tako, da opravi društvo avstrijskih predilcev lanu, oziroma društvo avstrijskih tkalcev platna na občnem zboru nadomesno volitev.

Vsi udje opravljajo svoje posle kakor častno službo.

§ 8.

Oblasti zveznega odbora.

Zvezno vodstvo (§ 11) mora zaslišati zvezni odbor (vojni odbor) pred vsemi odločbami in

odredbami načelne vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznemu odboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) sklepati o zalaganju in porazdelitvi stroškov poslovanja zveze;
- c) nadzorovati upravo blagajnice in polaganje računa;
- d) ustanavljati učine, ob katerih se nalagajo kazni zaradi nereda, ter določati izmero teh kazni; pri tem se pa v posameznem primeru ne sme seči čez kazenski postavek 20.000 kron;
- e) sklepati o tem, ali se določen primer predloži razsodišču;
- f) postavljati porodbore, da se posvetujejo o določenih prašanjih;
- g) postavljati strokovne odbore, da zastopajo posamezne industrijske stroke;
- h) privzemati pridane svetovalce.

§ 9.

Opravljeni red zveznega odbora.

Zvezni odbor se zbira najmanj enkrat na mesec.

Ako zahteva eden izmed vladnih komisarjev, ali na pismeni predlog najmanj štirih udov zveznega odbora je sklicati sejo tega odbora v 14 dneh.

Udje zveznega odbora ter vladni komisariji se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezni odbor je sklepčen, ako sta navzoča vsaj dva uda zveznega vodstva in najmanj štirje udje, ki ne pripadajo zveznemu vodstvu. Sklepa se z navadno večino glasov. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Predsednik tudi glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednikov glas. Vladni komisariji ne glasujejo.

V sejah zveznega odbora more vsak navzoči ud predlagati, naj ločeno glasujejo predilniški in tkalski interesi. V tem primeru se vrši ločeno glasovanje navzočih udov, pripadajočih tema dvema

skupinama interesentov in, ako se ne ujemata, se predloži posledek glasovanja v odločbo trgovinskemu ministru, ki se, dokler traja vojna, dogovori z vojnim ministrom.

Pripadnost posameznih udov zveznega odbora k oznamenjenima skupinama predilniških in tkalskih interesentov se določi po tem, kakšne vrste je podjetje. V dvomnih primerih odloči o tem zvezni odbor.

Udje, ki so zadržani priti na zborovanje, morejo s pooblastilom prenesti pravico glasovanja na drugega navzočega uda, pripadajočega njihovi skupini.

Udje zveznega odbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati v svoji prihodnji seji.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se posledki glasovanja.

§ 10.

Strokovni odbori.

Zvezni odbor ima pravico ustanavljati strokovne odbore, da zastopajo posamezne zvezi pripadajoče industrijske stroke (§ 8 g). Njihove ude volijo pripadniki dotične industrijske stroke. Predpise o sestavi in poslovanju teh strokovnih odborov izda trgovinski minister, zaslišavši zvezni odbor.

Strokovni odbori so posvetovalni organi zveznega odbora v vprašanjih, ki se vsakočasno tičejo dotičnih industrijskih strok.

§ 11.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, enega prvega in enega drugega njegovega namestnika in treh udov.

Te funkcionarje imenuje trgovinski minister izmed udov zveznega odbora — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom.

Vsi pripadniki zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj in vodi vsa opravila, zlasti tudi kaka pogajanja z organizacijami drugih industrij v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh prašanjih, v katerih

ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni odbor. Zveznemu odboru mora tekoče poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu odboru, da ga popreskusi (§ 8 c).

Predsednik, ako je zadržan, njegov namestnik sklicuje seje zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Zvezno vodstvo postavlja potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 12.

Opravični red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje na Dunaju. Udje zveznega vodstva ter vladni komisariji se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali najmanj dva uda zveznega vodstva z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisariji in ako je navzoča vsaj polovica udov.

Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, se določi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik.

Vladni komisariji ne glasujejo.

Vsak navzoči ud pa more predlagati, naj ločeno glasujejo predilniški in tkalski interesi. V tem primeru se vrši ločeno glasovanje navzočih udov, pripadajočih tema dvema skupinama interesentov in, ako se ne ujemata, se predloži posledek glasovanja v odločbo trgovinskemu ministru, ki se, dokler traja vojna, dogovori z vojnim ministrom.

§ 13.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Vsi udje zveznega vodstva in zveznega odbora ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem

poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni brezpogojno molčati o vseh stvareh zveze, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zuna greši zoper namene vojne zveze ali se tiče opravičnih razmer pripadnikov zveze, in morajo to pismeno obljubiti.

Pri vodstvu opravič je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami poskrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo zveznemu odboru. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarnici zveznega odbora, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih k temu pozovejo vladni komisariji ali ako je zvezni odbor storil na to mereč sklep.

§ 14.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezni odbor in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 15.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisariji, ki jih je imenoval trgovinski minister in, dokler traja vojna, tudi vojni minister.

Vladne komisarije je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov, pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči trgovinski minister — dokler traja vojna, dogovorivši se z vojnim ministrom.

Vladni komisariji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov vojne zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 16.

Pravica vlade za odobrenje.

Odobrenja trgovskega ministra — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom — potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega odbora in zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) višine zveznih prispevkov, ako jih morajo pripadniki zveze plačevati po § 14;
- b) ustanovitve učinov, za katere se nalagajo kazni zaradi nereda, in izmere teh kazni.

§ 17.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze se ustanavlja zvezno razsodišče.

Razsodišče odloča nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrajšani v svojih pravicah z odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo. Nalaga tudi v § 19 določene kazni zaradi nereda.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu vodstvu niti zveznemu odboru.

Vse odločbe razsodišča so končno veljavne.

Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih 4. oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

§ 18.

Prestopki; kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron

ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako se ne kaznujejo kazenskosodno.

§ 19.

Kazni razsodišča.

Dejanja ali opustitve, ki merijo zoper tiste predpise ali odredbe, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, da se dosežejo nameni vojne zveze, mora zvezno vodstvo, ko je izprosilo pritrditev zveznega odbora, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazen zaradi nereda.

Ako eden vladnih komisarjev ugovarja zoper sklep zveznega odbora, s katerim se je odklonilo predložiti primer razsodišču, ima to učinek, da se mora ta primer odkazati razsodišču v nadaljnje obravnavanje.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega odbora, ki ga je odobril trgovski minister, je razsodišče vezana nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je tudi izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 kron. Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo obče koristnemu namenu, ki ga določi trgovski minister.

§ 20.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni odbor, z odredbo trgovskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 21.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

Hochenburger s. r.

Spitzmüller s. r.

115.

**Ukaz trgovinskega ministra,
finančnega ministra in ministra
za deželno bran z dne 26. aprila
1916. l.,**

**s katerim se ustanovljajo najvišje cene za lanene
preje (line-preje) in hodne preje (tow-preje).**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Lanene preje (line-preje) in hodne preje (tow-preje) morajo biti opremljene s predilniškimi znamkami, ki ustrezajo kakovosti in ki jih je pripoznal vojni odbor industrije platna na Dunaju, l., Laurenzerberg št. 1.

§ 2.

Najvišja cena za sirove lanene preje (line-preje), oziroma hodne preje (tow-preje) se ustanovlja tako:

Line-preje.

Cena za 1 kopo v kronah.

Št.	Se-kunda votek	Prima votek	Ročni snutek	Me-haniški snutek	Prima me-haniški snutek
14	590	605	620	635	655
16	540	555	570	585	605
18	490	505	520	535	555
20	440	455	470	485	505
22	390	405	420	435	455
24	370	385	400	415	435
25	355	370	385	400	420
28	325	340	355	370	390
30	295	310	325	340	360
32	280	295	310	325	340
35	265	280	295	310	320
40	225	240	255	270	280
45	220	235	250	265	275
50	210	225	240	255	265
55	190	205	220	235	245
60	170	185	200	215	225
65	170	185	200	215	225
70	175	190	205	220	230
75	175	190	205	220	230
80-100	180	195	210	225	235
110	185	200	215	230	240

Tow-preje.

Cena za 1 kopo v kronah.

Št.	Se-kunda votek	Prima votek	Ročni snutek	Me-haniški snutek	Prima me-haniški snutek
6	860	870	880	895	915
8	670	680	690	705	725
10	575	585	595	610	630
12	480	490	500	515	535
14	420	430	440	455	475
16	380	390	400	415	435
18	345	355	365	380	400
20	310	320	330	345	365
22	300	310	320	335	355
25	285	295	305	320	340
28	275	285	295	310	330
30	270	280	290	305	325
35	250	260	270	285	305

O uvrstitvi predilniških znamk v kakovosti, navedene v gornjih tabelah, odloči vojni odbor industrije platna.

Te najvišje cene, v katerih so zapopadeni tudi stroški pošiljanja do železniške postaje predilnice, veljajo za sirove preje brez omota, ako se plača v 30 dneh s 3 odstotki blagajniškega skonta.

Pri plemenitih prejah je dopusten pribitek k tem najvišjim cenam, ki ustreza običajni plači za plemenitjenje.

§ 3.

V § 2 ustanovljene najvišje cene veljajo za kupe, ki se sklenejo po razglasitvi tega ukaza.

§ 4.

Na preje, ki se dobé po razglasitvi tega ukaza iz inozemstva, se ne uporabljajo v § 2 imenovane najvišje cene.

Za preje, ki so dokazno narejene iz sirovine, uvožene iz carinskega inozemstva po 15. dnevu januarja 1916. l., more trgovsko ministrstvo, zaslšavši vojni odbor industrije platna, izjemoma dovoliti višje cene.

§ 5.

Prepovedano je prodajati v § 2 imenovane preje po višji ceni nego po ustanovljenih najvišjih cenah. Kdor ravna zoper to prepoved ter druga določila tega ukaza, kdor posreduje pri kupčijah,

ki se naj sklenejo za višjo ceno, ali kako drugače sodeluje ob njih sklepu, tega kaznujejo politična oblastva 1. stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali z zapornimi kaznimi do 6 mesecev, ako dejanja ne spadajo pod strožje kazensko določilo.

§ 6.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

Leth s. r.

Spitzmüller s. r.

116.

Ukaz trgovinskega ministra in ministra za deželno bran z dne 26. aprila 1916. l.

o poizvedovanju zalog lanenih stebel, izdelanega lanu in lanenih kodelj, ter lanenih prej (lanenih, hodnih in odpadnih prej) in o omejevanju podelovanja izdelanega lanu in lanenih kodelj.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Pod določili tega ukaza so: lanena stebila, gojena ali negojena, izdelan lan in lanene kodelje in sicer trti lan, otrešeni lan, mikani lan, tuljev lan in lanene kodelje ter potirki v vseh stopnjah podelovanja, nadalje lanene preje vsake vrste (lanene, hodne in odpadne preje), sirove, beljene ali barvane, navadne ali sukane.

§ 2.

Kdor ima v § 1 oznamenjeno blago, da ga prodaja, ali kdor ga obrtniško porablja, plemeniti, podeluje, izdeluje ali ga ima v hrambi, je dolžen po naslednjih določilih množine, ki so 15. dne maja 1916. l. v njegovem obratu (tudi pri delavcih na domu), oziroma v njegovih skladiških prostorih, naznaniti v trgovinskem ministrstvu najdalje do 25. dne maja 1916. l. po vojnem odboru industrije platna na Dunaju, I., Laurenzberg št. 1.

Vojni odbor je pooblaščen vsakčes zahtevati od strank dopolnilna pojasnila, zadevajoča poizvedbe zalog.

Pozneje more trgovinsko ministrstvo odrediti nadaljnje poizvedbe zalog po vojnem odboru industrije platna.

Tvarine, ki so 15. dne maja 1916. l. na prevozu, mora naznaniti prejemnik nemudoma po dohodu vsake pošiljatve. Tvarin, ki so vložene pri speditèrijih, ne naznanjaj speditèr, temveč tisti, ki ima pravico razpolagati z njimi.

Naznanila je podajati edinole na naznanilnicah, ki se dobivajo po vojnem odboru industrije platna in ki jih je natančno izpolniti v vseh razpredelkih, izpolnjuje posebna določila, ki so morda razvidna iz njih.

§ 3.

Predenje ali drugačno podelovanje lanu in lanenih kodelj samih ali s katerikoli drugimi predivi je od 12. dneva po razglasitvi ukaza, ob 6. uri zjutraj, dovoljeno le toliko, kolikor se podeli za podelovanje od primera do primera posebno dovoljenje.

Da se predloži to dovolilo, se dovoljuje gledé naročil vojaške uprave ali cesarskega kraljevega ali kraljevega ogrskega ministrstva ali bosensko-hercegovinske deželne vlade, ki so že dana, ko dobi ta ukaz moč, rok do 15. dne maja 1916. l. To dovoljenje se pa sme zahtevati le za tiste množine preje, ki jih dobavitelj še potrebuje, da izvrši že podeljeno naročilo, oziraje se na svoje zaloge preje.

§ 4.

Prošnje za dovoljenje za vsako vrsto podelovanja ali porabljanja lanu ali lanenih kodelj je vlagati pri vojnem odboru industrije platna, uporabljaje obrazce, ki se dobivajo tam in ki jih je natančno izpolniti v vseh razpredelkih.

O takih prošnjah odloča, ako gre za izpolnitev naročil vojaške uprave, vojno ministrstvo, o vseh drugih prošnjah pa trgovinsko ministrstvo.

Ako se tičejo te prošnje naročil drugih ministrstev, se trgovinsko ministrstvo dogovori o tem s temi ministri.

§ 5.

Da se zagotovi izpolnjevanje določil tega ukaza, postavi trgovinsko ministrstvo kontrolne organe, ki imajo vsakčes pristop do vseh obratov, ki se jih tiče ukaz, in katerim je na zahtevanje dovoljevati vpogled v vse poslovne knjige, dopisovanje in druge zapiske.

§ 6.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju dolžnosti, ustanovljenih v tem ukazu, kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali z zapornimi kaznimi do 6 mesecev, ako ne spadajo pod strožje kazensko določilo.

§ 7.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

Spitzmüller s. r.

117.

Ukaz trgovinskega ministra in ministra za deželno bran z dne 26. aprila 1916. l.

o poizvedovanju zalog platnenega blaga ter o omejitvah podelovanja in razpečavanja lanenih prej (lanenih, hodnih in odpadnih prej) in platnenega blaga.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

Poizvedba zalog.

§ 1.

Poizvedbi zalog je podvrženo blago, ki je narejeno iz lanenih prej samih (plateno blago) ali mešanih z drugimi predivi ali prejami (polplateno blago) in sicer:

- a) plateno in polplateno blago po predpisu vojaške uprave;
- b) nevzorčano plateno blago, s katerim se umevajo tkanine z le eno enotno osnovno vezbo in sicer laneno ali v križ tkano (drelevo, gradlevo) ali atlasovo vezbo, izvzemši blago za pohištvo, gardine, čipke, tule in vezenine, in sicer:

1. plateno blago sirovo, tudi pokrepljeno ali apretirano, pri katerem so porabljene lanene preje pod št. 60 angleško tako v snutku kakor tudi v votku, in plateno blago beljeno, barvano, potiskano, impregnirano ali pestro tkano, pri katerem so porabljene lanene preje pod št. 50 angleško tako v snutku kakor tudi v votku;

2. polplateno blago sirovo, tudi pokrepljeno ali apretirano, pri katerem so porabljene lanene preje pod št. 60 angl. ali v snutku ali v votku, in polplateno blago beljeno, barvano, potiskano, impregnirano ali pestro tkano, pri katerem so porabljene lanene preje pod št. 50 angleško ali v snutku ali v votku;

c) prepasi, v križ tkani trakovi, podpone itd.;

d) za vojaške namene služeče, iz platnenega in polplatnenega blaga konfekcionirane reči, n. pr. uniforme, posteljne stvari, nahrbtniki, krušne torbe, šotori, napajalna vedra, rute za odeje, krmilne vreče itd. v vseh stopnjah izdelovanja;

e) konfekcionirane reči kakor rjuhe, brisače, rute za brisanje, slamnice, rute za precejanje in za stiskanje, vse te reči omejene na številko preje, navedeno pod b.

§ 2.

Kdor ima v § 1 oznamene predmete, da jih prodaja ali jih obrtniško ali za obče koristne namene izdeluje, porablja, plemeniti, podeluje ali hrani, je dolžen po naslednjih določilih naznaniti zaloge, ki so 15. dne maja 1916. l. v njegovih obratih (tudi pri delavcih na domu) ali skladiških prostorih, do 25. dne maja 1916. l. trgovinskemu ministrstvu po vojnem odboru industrije platna na Dunaju, l., Laurenzerberg št. 1.

Blago, ki je 15. dne maja 1916. l. na prevozu, mora naznaniti prejemnik nemudoma po prihodu vsake pošiljatve. Blago, ki je vloženo pri spediterjih, ne naznanjaj speditër, temveč tisti, ki imajo pravico razpolaganja.

Kdor ima gledé predmetov, navedenih v § 1, neposrednja dobavna naročila sè strani c. in kr. vojnega ministrstva, c. kr. ministrstva za deželno bran, kraljevega ogrskega ministrstva za deželno bran ali kakega drugega vojaškega oblastva, je, nekraté naznanilne dolžnosti, zavezan naznaniti po meri (številu kosov) in prilični teži tiste množine, ki jih je 15. dne maja 1916. l. še dolžen dobaviti. Da jih je treba še dobaviti, veljajo v zmislu tega ukaza tiste množine, ki jih dobavitelj 15. dne maja 1916. l. še ni izročil prevoznemu zavodu, da jih odpravi naročajočemu oblastvu.

Naznanila se morajo podajati edinole na listih, ki se dobivajo od vojnega odbora industrije

platna in ki jih je natančno izpolniti v vseh razpredelkih, izpolnjuje kaka posebna določila, razvidna iz njih.

Kdor ima v vseh svojih obratovališčih (tudi pri delavcih na domu) ali v skladiških prostorih skupaj manjše zaloge nego 1000 metrov blaga, ki ga je naznaniti [§ 1 a), b), c)] ali 300 kosov konfekcioniranih reči, pri rutah za brisanje in brisačah skupaj 100 tucatov [§ 1 d) in e)], je oproščen dolžnosti naznanila, ako se ne posluži v § 4 dovoljene svobodne porabe.

Za zaloge, ki so v posesti c. kr. državnih železnic, veljajo posebna določila.

Vojni odbor industrije platna je pooblaščen vsakčes zahtevati od strank dopolnilna pojasnila, ki se tičejo poizvedovanja zalog.

Pozneje more trgovinsko ministrstvo odrediti nadaljnje poizvedbe zalog po vojnem odboru industrije platna.

Omejitve podelovanja in razpečavanja lanenih prej ter platnenega in polplatnenega blaga.

§ 3.

Od dne razglasitve tega ukaza počenši, se smejo sirove, navadne ali sukane lanene preje (lanene, hodne in odpadne preje) pod št. 60 angl., nadalje beljene ali barvane, navadne ali sukane lanene preje pod št. 50 angl. porabljati le neposrednje ali posrednje, da se izpolne naročila vojaške uprave ali cesarskega kraljevega ali kraljevega ogrskega ministrstva ali bosensko-hercegovinske deželne vlade.

Nevzorčane lanene tkanine, ki so narejene tako v snutku kakor tudi v votku, nadalje nevzorčane pollanene tkanine, ki so narejene ali v snutku ali v votku iz sirovih, navadnih ali sukanih lanenih prej pod št. 55 angl. ali iz beljenih ali barvanih, navadnih ali sukanih lanenih prej pod št. 40 angl., ter iz takega blaga konfekcionirane reči § 1 d) in e) se smejo porabljati le neposrednje ali posrednje, da se izpolne naročila vojaške uprave ali cesarskega kraljevega ali kraljevega ogrskega ministrstva ali bosensko-hercegovinske deželne vlade. Tako blago, pri katerem se je za nadomestilo močnejših prej porabilo po več finejših prej (čez št. 50, oziroma št. 35 angl.) z zlaganjem ali sukanjem, velja, kakor da je narejeno iz primernih močnejših prej.

Prej omenjeno porabo je dokazati trgovinskemu ministrstvu po vojnem odboru industrije platna na Dunaju, I., Laurenzerberg 1, z izjavo, ki jo podá neposrednji dobavitelj namesto prisega v dveh izvodih o namenu porabe teh izdelkov.

Pri posrednjih dobavah morajo to izjavo izpolniti in podpisati tudi vse na dobavi udeležene osebe ali firme.

Da se predloži izjava, se dovoljuje rok do 15. dne maja 1916. l. glede naročil vojaške uprave ali cesarskega kraljevega ali kraljevega ogrskega ministrstva ali bosensko-hercegovinske deželne vlade, ki so bila že dana, ko je dobil ukaz moč.

Vposlane izjave mora popreskusiti vojni odbor in zglasilnik prejme o tem odlok.

Vsako drugo podelovanje, prodajanje ali izročanje v prvem in drugem odstavku tega paragrafa imenovanih prej ali blaga je dopustno, ne glede na izjeme, določene v §§ 4 in 5, le na podstavi posebnega dovoljenja trgovinskega ministrstva, ki ga je izprositi po vojnem odboru industrije platna, ali občega pooblastila vojnega odbora industrije platna.

§ 4.

Dovoljeno je glede blaga, imenovanega v drugem odstavku § 3, svobodno porabljanje (podelovanje, prodajanje ali izročanje) beljenega platnenega in polplatnenega blaga, ki je v zalogi, širokega čez 160 cm, pestro tkanih rut za brisanje, ki so v zalogi, konfekcioniranih in v metriskem blagu, ter konfekcioniranih rut za precejanje in stiskanje.

Dovoljeno je nadalje za prihodnje štiri mesece, računaje od dneva razglasitve tega ukaza naprej, svobodno porabljanje naslednjih množin v drugem odstavku § 3 imenovanega blaga po zalogi skladišča 30. dne aprila 1916. l. in sicer mesečno:

a) Za izdelovalce in grosiste:

Sirovega blaga 5% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 10.000 m;

belega blaga 5% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 8.000 m;

barvanega, potiskanega ali pestro tkanega blaga 5% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 5.000 m;

impregniranega blaga 10% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 3.000 m;

konfekcioniranih predmetov § 1 d) in e) do 5% zaloge vsakega posameznega teh predmetov 30. dne aprila 1916. l.

Za določitev svobodnih množin je smatrati vsa obratovališča in vse zavode firme za en obrat.

b) Za kupčevalce na drobno, t. j. take kupčevalce, ki prodajajo izključno ali pretežno odrezke:

Sirovega blaga 250 m ali 10% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 1.000 m;

belega blaga 250 m ali 10% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 1.000 m;

barvanega, potiskanega ali pestro tkanega blaga 150 m ali 10% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 500 m;

impregniranega blaga 100 m ali 10% zaloge tega blaga 30. dne aprila 1916. l., pa k večjemu 300 m;

konfekcioniranih predmetov § 1 d) in e) do 10% zaloge vsakega posameznega teh predmetov 30. dne aprila 1916. l.

Od te oprostitve je izvzeto v § 1 a) označeno blago po predpisu vojaške uprave. Temu primerno zaloge tega blaga ne prihajajo v poštev, kadar se preračunja odstotni postavek za porabljanje oproščenega blaga.

Kdor se hoče poslužiti prej omenjenega svobodnega porabljanja, mora izpolniti naslednje pogoje:

1. naznaniti mora zalogo po § 1 in 2 tega ukaza ob pravem roku tudi tedaj, ako bi bil sicer po § 2, peti odstavek oproščen naznanilne dolžnosti;

2. za blago, oproščeno za porabljanje, ne sme zahtevati višjih prodajnih cen, nego jih je

dosegel za tako blago pred razglasitvijo tega ukaza;

3. pisati mora zapiske, iz katerih mora biti razvidna vsaka prememba v množinah zaloge in poraba, ter mora dajati vojnemu odboru industrije platna na zahtevanje izkaze o tem na razpolaganje.

§ 5.

Dovoljeno ostane podelovati v prvem in drugem odstavku § 3 imenovane preje in blago, ki so v obratih podjetja (tudi pri delavcih na domu) v zalogi, kolikor je to potrebno za dovršitev blaga, ki se je izdelovalo dne razglasitve tega ukaza v obratih istega podjetja.

Kdor se hoče poslužiti tega dovoljenja, mora to naznaniti z zglasilnico, ki jo je dobiti od vojnega odbora industrije platna, ki jo je natančno izpolniti v vseh razpredelkih in nemudoma vrniti vojnemu odboru industrije platna, izpolnjuje iz zglasilnice razvidna določila.

Sklepna določila.

§ 6.

Da se zagotovi izpolnjevanje določil tega ukaza, more trgovinsko ministrstvo postaviti posebne kontrolne organe, ki imajo vsakčas pristop do vseh obratov, ki se jih tiče ukaz, in katerim je na zahtevanje dovoljevati vpogled v vse poslovne knjige, dopisovanje in druge zapiske.

§ 7.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju dolžnosti, ustanovljenih v tem ukazu, kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali z zapornimi kaznimi do 6 mesecev, ako ne spadajo pod strožje kazensko določila.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

Spitzmüller s. r.